

Πτώση κατέγραψε η αγορά πορτοκαλιών

Η παγκόσμια παραγωγή περιορίστηκε στους 47,8 εκατ. τόνους το 2022/2023

του Γιάννη Τσιφόρου

Η παγκόσμια παραγωγή νωπών πορτοκαλιών κατά το διάστημα της εμπορικής περιόδου 2022/2023 περιορίστηκε στους 47,8 εκατ. τόνους, καταγράφοντας σημαντική μείωση σε σύγκριση με την προηγούμενη (-5,3%), κυρίως εξαιτίας της πτώσης που σημειώθηκε στην ΕΕ, στην Τουρκία και στις ΗΠΑ. Μεγαλύτερη, εξάλλου, ήταν η πτώση της παραγωγής στα πορτοκάλια που οδηγήθηκαν στη μεταποίηση (-9,5%), ενώ αισθητή ήταν η μείωση της κατανάλωσης στα νωπά, που περιορίστηκε σε 30 εκατ. τόνους (-2,6%). Ωστόσο, ανοδικά κινήθηκε το παγκόσμιο εμπόριο, με αισθητή άνοδο στις εισαγωγές και μικρότερη στις εξαγωγές.

Σημαντική η μείωση στην ΕΕ

Έντονη ήταν η μείωση της παραγωγής και της κατανάλωσης νωπών πορτοκαλιών στην ΕΕ. Την περίοδο 2022/2023, η παραγωγή περιορίστηκε σε 5,8 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας πτώση σε σύγκριση με την προηγούμενη (-13%), κυρίως εξαιτίας της μεγάλης μείωσης της στην Ισπανία, λόγω της επικράτησης εξαιρετικά δυσμενών καιρικών συνθηκών (έντονες βροχοπτώσεις τον άνοιξη του 2022, καύσωνες και ξηρασία στη διάρκεια του 2023). Να σημειωθεί ότι η παραγωγή νωπών πορτοκαλιών στην Ισπανία, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις (στοιχεία USDA, Gain, Citrus semi-annual, 15/6/2023), περιορίστηκε σε 2,9 εκατ. τόνους την περίοδο 2022/2023, μέγεθος έντονα μειωμένο σε σύγκριση με την προηγούμενη (-23%), αλλά και σε σχέση με τον μέσο όρο της τελευταίας πενταετίας (-20%).

Μεγαλύτερη, όμως, ήταν η πτώση της παραγωγής στα πορτοκάλια που οδηγήθηκαν στη μεταποίηση (-25%), ενώ σημαντική ήταν και η μείωση της κατανάλωσης (-8%), επηρεαζόμενη αρνητικά από τον περιορισμό της παραγωγής, αλλά και από την αύξηση των τιμών. Αντίθετα, αισθητή ήταν η άνοδος των εισαγωγών νωπών πορτοκαλιών στην ΕΕ (+13%), προερχόμενες κυρίως από τη Νότια Αφρική, την Αίγυπτο, το Μαρόκο, τη Ζιμπάμπουε και την Αργεντινή. Κάμψη, εξάλλου, σημειώθηκε στις εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες, που περιορίστηκαν σε 390.000 τόνους (-3%), με κυριότερους προορισμούς το Ην. Βασίλειο, την Ελβετία, τον Καναδά, τη Νορβηγία και τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Κατά την τρέχουσα εμπορική περίοδο (Οκτώβριος 2023-Αύγουστος 2024), οι προοπτικές φαίνονται δυσόψιμες. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Short-term outlook for EU agricultural markets, 9/10/2023), αν και πρόωγες, η παραγωγή νωπών πορτοκαλιών στην ΕΕ την περίοδο 2023/2024 προβλέπεται να περιοριστεί σε σύγκριση με την προηγούμενη (-1,7%), κυρίως λόγω της μείωσης της παραγωγής στην Ισπανία, που δεν φαίνεται να αντισταθμίζεται από την αύξηση στην Ιταλία. Κάμψη προβλέπεται και στην κατανάλωση (-1,5%), εξέλιξη που αποτιμάται και με τη μείωση της κατά κεφαλήν κατανάλωσης σε 12,6 κιλά, έναντι των 12,9 κιλών της προηγούμενης περιόδου. Στις εισαγωγές, μετά την έντονη άνοδο του όγκου κατά την προηγούμενη περίοδο, προβλέπεται μείωση στην τρέχουσα (-7%), ενώ οι εξαγωγές αναμένεται να περιοριστούν σε 350.000 τόνους (-3%).



Μειώθηκαν οι ελληνικές εξαγωγές

Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 17/10/2023), η εγχώρια παραγωγή νωπών πορτοκαλιών, σε ετήσια βάση, ανήλθε το 2022 σε 874.000 τόνους, παρουσιάζοντας αύξηση σε σύγκριση με το 2021 (+7%). Άνοδο, επίσης, σημείωσε η εγχώρια μέση τιμή νωπών πορτοκαλιών στη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου, ανερχόμενη τον Αύγουστο του 2023 σε 67 ευρώ/100 κιλά, μέγεθος σημαντικά αυξημένο σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους (+115%). Εξακολουθεί, όμως, να παραμένει σημαντικά μικρότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου (89 ευρώ/100 κιλά), που

παρουσίασε ανάλογη άνοδο (+116%).

Ωστόσο, οι εξαγωγές νωπών πορτοκαλιών της χώρας το 2022 περιορίστηκαν σε 266.000 τόνους, αξίας 137 εκατ. ευρώ, μετέβη σημαντικά μειωμένα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος ως προς τον όγκο (-19%) και την αξία (-12,5%). Μικρή, επίσης, ήταν η βελτίωση της μέσης τιμής εξαγωγής, που ανήλθε σε 0,51 ευρώ/κιλό έναντι της αντίστοιχης του 2021 (0,48 ευρώ/κιλό).

Η Ρουμανία εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη χώρα προορισμού, καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος (20% του όγκου και 21% της αξίας). Καλύτερες όμως αγορές, από άποψη υψηλότερης εξαγω-

γικής τιμής, παραμένουν η Πολωνία, η Τσεχία και η Αυστρία. Αντίθετα, εξαιρετικά χαμηλές παραμένουν οι τιμές εξαγωγής σε ορισμένες βαλκανικές χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βόρεια Μακεδονία), οι οποίες απορροφούν σημαντικό μέρος του συνολικού όγκου εξαγωγών (55.000 τόνοι το 2022), με τιμές χαμηλότερες μέχρι και 57% της μέσης εξαγωγικής τιμής της χώρας. Το κρίσιμο αυτό ζήτημα, που συνδέεται με αδυναμίες και ελλείψεις στον έλεγχο της διακίνησης των προϊόντων στους συνοριακούς σταθμούς, παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις (και προτάσεις) των εξαγωγικών φορέων της χώρας, δεν φαίνεται να έχει αντιμετωπιστεί.

Ωστόσο, οι ελληνικές εξαγωγές νωπών πορτοκαλιών παρουσίασαν σημαντική άνοδο στη διάρκεια του τρέχοντος έτους. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, monthly trade 17/10/2023), στο διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου 2023, ο όγκος εξαγωγών της χώρας ανήλθε σε 261.470 τόνους, αξίας 155 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για μεγάλη ιδιαίτερα αυξημένα σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του προηγούμενου έτους ως προς τον όγκο (+44%) και, κυρίως, ως προς την αξία (+80%), ως συνέπεια της ανόδου της μέσης τιμής εξαγωγής (0,59 ευρώ/κιλό) σε σχέση με την αντίστοιχη του 2022 (0,47 ευρώ/κιλό).

Θετικό το εμπορικό ισοζύγιο στον χυμό πορτοκαλιών

Ένα μέρος της εγχώριας παραγωγής πορτοκαλιών (περίπου 140.000 τόνοι ετησίως) οδηγείται στη μεταποίηση για την παρασκευή χυμών πορτοκαλιού, το εμπορικό ισοζύγιο των οποίων παραμένει θετικό, με τις εξαγωγές (18.000 τόνοι, αξίας 19 εκατ. ευρώ το 2022) να υπερτερούν των εισαγωγών, κυρίως ως προς τον όγκο.

Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγόμενων προϊόντων αφορά συμπυκνωμένους χυμούς, οι εξαγωγές των οποίων περιορίστηκαν το 2022 σε 10.000 τόνους, καταγράφοντας σημαντική μείωση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος ως προς τον όγκο (-21%) και μικρότερη ως προς την αξία (-9%), απευθυνόμενες, κυρίως, σε πέντε χώρες (Ρουμανία, Κίνα, Βουλγαρία, Αλγερία και Ην. Βασίλειο), που κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος της κατηγορίας (88% του όγκου το 2022).

Εξωτερικό εμπόριο χυμού πορτοκαλιών Ελλάδας (2022-2021)								
	2022			2021			Μεταβολή 2022/21	
	Αξία (κιλ. ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (κιλ. ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Εξαγωγές	19.292	18.343	1,05	16.876	19.534	0,86	14,3	-6,1
Συμπυκνωμένοι	9.444	10.039	0,94	10.348	12.760	0,81	-8,7	-21,3
Μη συμπυκνωμένοι	5.268	5.943	0,89	4.509	5.083	0,89	16,8	16,9
Κατεψυγμένοι	4.579	2.362	1,94	2.019	1.691	1,19	126,9	39,7
Εισαγωγές	18.625	9.143	2,04	16.180	10.371	1,56	15,1	-11,8
Κατεψυγμένοι	12.786	5.814	2,20	13.724	8.171	1,68	-6,8	-28,9
Συμπυκνωμένοι	4.392	2.085	2,11	1.121	964	1,16	291,9	116,4
Μη συμπυκνωμένοι	1.447	1.244	1,16	1.336	1.235	1,08	8,3	0,7
Ισοζύγιο	667	9.200		695	9.163			

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 15/9/2023, HS Codes: 200911, 200912, 200919)



Ακολουθούν με μικρότερο μερίδιο οι εξαγωγές μη συμπυκνωμένων χυμών, που παρουσίασαν σημαντική άνοδο του όγκου και της αξίας, και έπονται οι κατεψυγμένοι, που σημείωσαν πολύ μεγάλη αύξηση στην αξία (και στον όγκο), ωθούμενη από την έντονη άνοδο της μέσης εξαγωγικής τιμής (+63%).

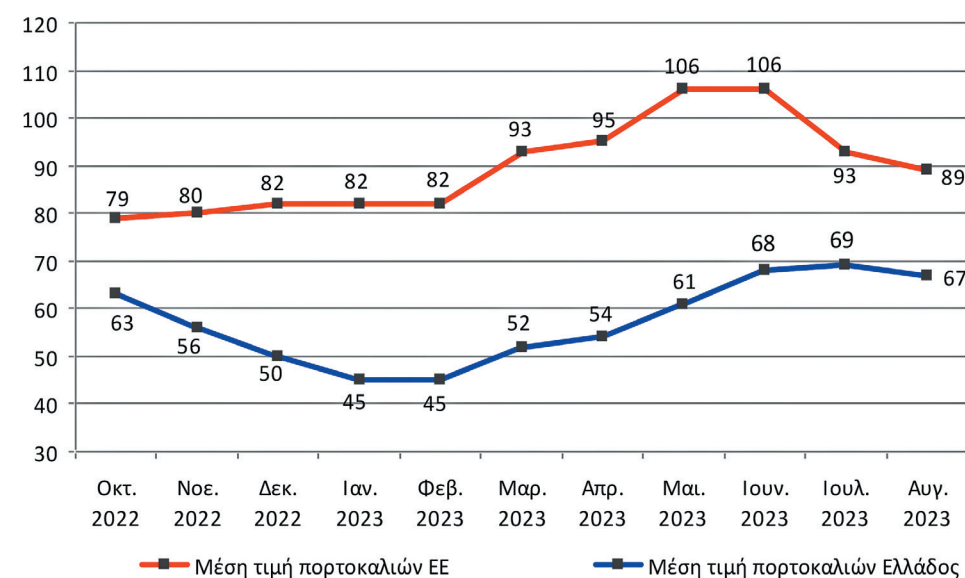
Στις εισαγωγές εξακολουθούν να κυριαρχούν οι κατεψυγμένοι χυμοί, παρά τη σημαντική μείωση του όγκου σε 5.800 τόνους το 2022 (-29%), προερχόμενοι κυρίως από τέσσερις χώρες (Ολλανδία, Βέλγιο, Ιταλία, Βραζιλία), οι οποίες κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος (74% του όγκου το 2022). Αντίθετα, μεγάλη ήταν η αύξηση της αξίας και του όγκου στους εισαγόμενους συμπυκνωμένους χυμούς, με έντονη άνοδο της μέσης τιμής εισαγωγής (+82%).

Οι προοπτικές στις εξαγωγές χυμών πορτοκαλιού

κατά τη διάρκεια του 2023 φαίνονται ευνοϊκές. Ήδη, οι εξαγωγές συμπυκνωμένων προϊόντων στο διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2023 ανήλθαν σε 8.690 τόνους, αξίας 8,9 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 ως προς τον όγκο (+24%) και την αξία (+36%).

Σημαντική, εξάλλου, άνοδος καταγράφεται στις εξαγωγές μη συμπυκνωμένων προϊόντων, ο όγκος των οποίων στο οκτώμηνο του 2023 ανήλθε σε 5.390 τόνους, αξίας 5,7 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 σημαντική αύξηση ως προς τον όγκο (+18%) και πολύ μεγαλύτερη ως προς την αξία (+63%), λόγω της έντονης ανόδου της μέσης τιμής εξαγωγής (+38%).

Μέση μηνιαία τιμή πορτοκαλιών στην ΕΕ και στην Ελλάδα (2022/2023, σε ευρώ/100 κιλά)



Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG-Agri, Citrus Dashboard, 6/9/2023)

Εξαγωγές νωπών πορτοκαλιών Ελλάδας στις 15 πρώτες χώρες προορισμού (2022)

Χώρες προορισμού	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Χώρες προορισμού	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)
Ρουμανία	29.235	52.932	0,55	Ιταλία	4.169	8.184	0,51
Γερμανία	18.417	31.436	0,59	Β. Μακεδονία	4.075	11.242	0,36
Πολωνία	15.379	23.459	0,66	Κροατία	3.942	7.249	0,54
Σερβία	11.168	20.961	0,53	Σλοβακία	3.418	6.229	0,55
Ουγγαρία	10.223	20.510	0,50	Ολλανδία	2.455	4.013	0,61
Βουλγαρία	6.939	26.161	0,27	Αλβανία	2.433	11.206	0,22
Τσεχία	5.362	8.311	0,65	Β. & Ερζεγοβίνη	2.159	6.247	0,35
Αυστρία	4.900	7.449	0,66	Λοιπές	12.418	20.747	0,60
Σύνολο εξαγωγών					136.691	266.336	0,51

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 15/9/2023, HS Code: 080510)

Παγκόσμια αγορά νωπών πορτοκαλιών (2022/2023-2020/2021, σε κιλ. τόνους)					
	2022/2023	2021/2020	2020/2021	Μεταβολή (%)	
				2022/2021	2021/2020
Παραγωγή νωπών	47.761	50.410	48.186	-5,3	4,6
Προς μεταποίηση	17.151	18.952	17.488	-9,5	8,4
Εισαγωγές	4.121	3.882	4.408	6,2	-11,9
Εξαγωγές	4.584	4.395	4.835	4,3	-9,1
Κατανάλωση νωπών	30.151	30.945	30.271	-2,6	2,2

Πηγή: USDA FAS, World citrus markets and trade, 27/7/2023

Αγορά νωπών πορτοκαλιών στην ΕΕ (2022/2023-2020/2021, σε κιλ. τόνους)					
	2022/2023	2021/2020	2020/2021	Μεταβολή (%)	
				2022/21	2021/20
Παραγωγή νωπών	5.856	6.720	6.531	-12,9	2,9
Προς μεταποίηση	831	1.110	1.026	-25,1	8,2
Εισαγωγές	835	740	859	12,8	-13,9
Εξαγωγές	390	403	410	-3,2	-1,7
Κατανάλωση νωπών	5.470	5.947	5.954	-8,0	-0,1

Πηγή: USDA FAS, World citrus market and trade, 27/7/2023